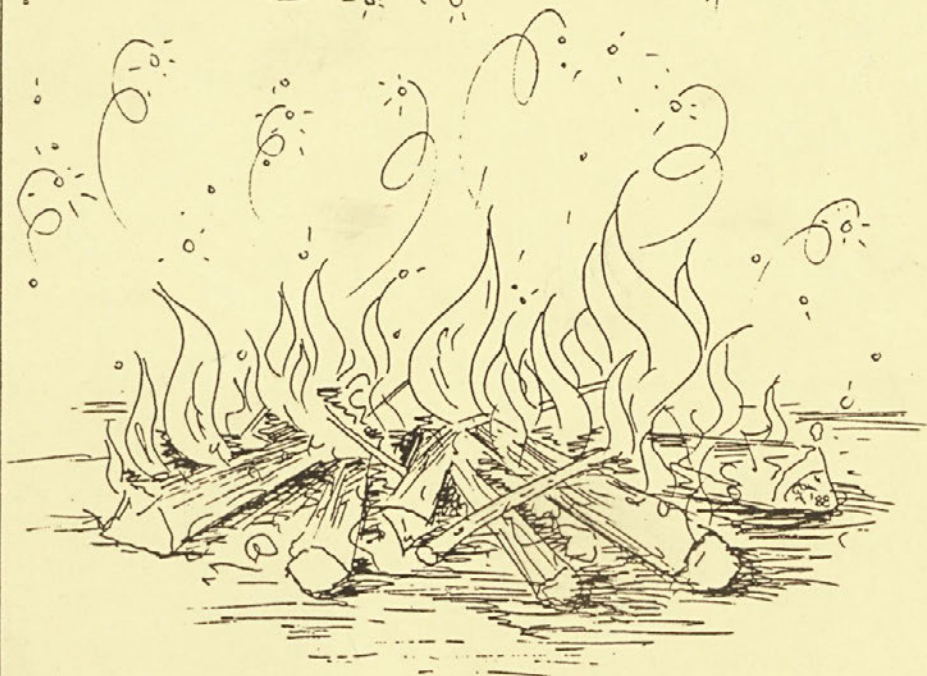

ISKRE

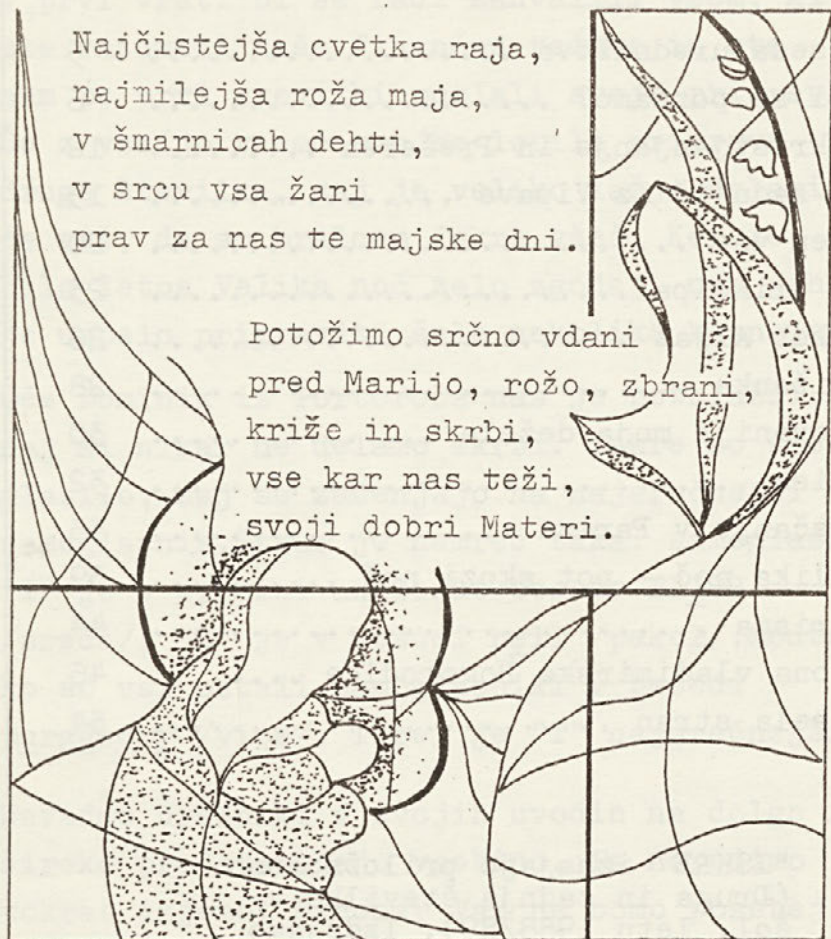

XXI - 2

1988 - 89

Najčistejša cvetka raja,
najmilejša roža maja,
v šmarnicah dehti,
v srcu vsa žari
prav za nas te majske dni.

Potožimo srčno vdani
pred Marijo, rožo, zbrani,
križe in skrbi,
vse kar nas teži,
svoji dobri Materi.

Marijin mesec naj bo nov začetek življenja
iz poglobljene vere, goreče ljubezni in
trdnega zaupanja v Njeno materinsko pripro-
šnjo na poti v tretje tisočletje.

KAZALO

Beseda uredništva	5
Ali se poznamo?	6
Pokristjanjenje in Prešeren	12
Še zadnjič iz Vipave	15
Vsem vse	20
Iz principa	23
Jakob Aljaž	26
Križanka	28
Slovenija moja dežela	30
Obisk	32
Srečanje v Parizu	35
Velika noč - pot skozi noč	39
Chrisma	44
Ikona vladimirske Bogorodice	46
Vesela stran	54

"ISKRE" izhajajo priložnostno.
(Druga in zadnja številka v
šol. letu 1988/89). Izdajamo
jih s prostovoljnimi prispevki,
za katere se že vnaprej za-
hvaljujemo! Vinjete: Janez Cerar,
naslovnica: Tomaž Langus, tipkal:
Klavdio Peterca. Naklada 300 izv.

V prvi vrsti bi se radi zahvalili vsem, ki ste razumeli naše finančne težave in ste nam po prvi številki poslali svoje prispevke. Še z vsečjo vnemo smo se lotili priprave druge številke, saj je veliko lažje delati, če veš, da so bralcem Iskre všeč. Ker je bila letos Velika noč zelo zgodaj, nam jih je uspelo pripraviti šele nekoliko kasneje.

Oče Dominik iz Portoroža nas je potolažil, naj si nikar ne delamo skrbi. Iskre so srečno glasilo, saj se začenjajo na najsrečnejši samoglasnik. Stvar je namreč taka: samoglasnik "I" je v sredini angleške besede BLISS /sreča/, "E" je v besedi hell /pekel/, medtem ko so vsi ostali samoglasniki v besedi purgatory /vice/. Torej je "I" najsrečnejši!

Navadno uredniki v svojih uvodih na dolgo in široko predstavljajo vsebino. Pa naredimo tokrat izjemo! Ničesar Vam ne bomo posebej priporočali. Želimo Vam le obilo užitka pri prebiranju te številke!

Uredništvo

ALI SE POZNAMO?

Večkrat se zgodi, da vemo veliko več o ljudeh, ki ne bivajo z nami in z njimi nimamo stika, kakor o ljudeh, s katerimi živimo skupaj in se z njimi dan za dnem srečujemo. Pripetilo se je že, da je semeniščnik po dveh letih življenja v semenišču vedel o svojem vrstniku samo to, kdo je in od kod prihaja.

Za boljše medsebojno poznavanje, in tudi za tiste, ki jih zanima življenje v vipavskem semenišču ISKRE tokrat obnavljajo pogovor z učencema prvega letnika, s TONETOM ČESNOM in FRANCIJEM POZUNOM.

ISKRE: Lepo pozdravljena v uredništvu Isker.

Bi se nam lahko najprej predstavila?

TONE: Sem Tone Česen, star petnajst let, doma iz Radomelj. Doma smo trije otroci, jaz sem najstarejši. Mlajši brat je Matija, sestri pa je ime Marjeta. Oče je krojač in dela doma. Mami pa je delavka v Tosami.

FRANCI: Franci Požun iz Vadič pri Lešah na Gorenjskem. To je približno 7,5km od Tržiča v smeri Begunje. Rojen sem 1971. leta. Doma nas je bilo 7 otrok, 5 fantov in 2 dekleti. Jaz sem najmlajši. Imamo kar veliko kmetijo. Vendar, ko smo vsi poprijeli za delo, je postala premajhna. Sedaj pa, ko so doma samo še mama, brat Florjan in stric Nacek, jim dela ne zmanjka.

ISKRE: Kako so starši, bratje in sestre ter ostali sprejeli Vajino odločitev, da prideta v semenišče?

TONE: Starši in ostali domači so bili moje odločitve zelo veseli. Brat in sestra sta to sicer malo težje sprejela, vendar sta se kmalu sprijaznila. Posebno vesel je bil stric, ki je župnik na Ljubljanskih Žalah.

Tudi v šoli so zadeve potekale gladko. S psihologinjo sem imel kratek pogovor. Razložila mi je, kakšne možnosti imam za šolanje, vendar ni bistveno vplivala na mojo odločitev. Ostali učitelji niso nasprotovali.

FRANCI: Kot ministrantu mi je župnik večkrat namignil na šolanje v semenišču. Vendar na to nisem nikdar pomislil. Zaradi slabega uspeha v osnovni šoli sem se takoj zaposlil v tovarni Peko. Med predvojaškim usposabljanjem na Pokljuki pa sem videč, kako daleč od Boga hodi mladina, v sebi začutil, da me Bog kliče. To je bilo v zadnjih dneh avgusta. Domov sem prišel v soboto, razložil mami in bratu svojo odločitev in pripravil vse, kar sem mislil, da je potrebno za Vipavo. V nedeljo po

maši sva se z župnikom domenila, da bo šel z menoj na škofijo. V ponedeljek dopoldne sva uredila na škofiji, popoldne pa sem prišel v Vipavo...

Vse to se je zgodilo tako hitro, da niti nisem mogel opazovati, kako domači sprejemajo mojo odločitev.

ISKRE: Tone, kaj te je nagnilo, da si prišel v vipavsko semenišče?

TONE: Da sem prišel v semenišče je verjetno "kriva" domača vzgoja. Ko sem bil star 5 let, sem že hodil k verouku. Doma smo seveda vsak dan molili. Kot ministrant sem šel večkrat na duhovne vaje v Želimlje. V sedmem razredu pa sem začutil, da me Bog kliče.

ISKRE: Franci, kaj meniš, zakaj se tvoji sovrstniki ne odločajo za ta poklic?

FRANCI: Menim, da je v današnjih časih ta odločitev zelo težka. Mladi nimajo prave vzgoje, starši jim ne dajejo pravega zgleda, večkrat niti vere ne. Zato se ne čutijo sposobne za tak poklic, saj videjo v njem samo odpoved, žrtve, cilibat... Ne vidijo pa veselja, ki ga prinaša delo z mladimi, zadovoljstva pri delu s pomoči potrebnimi, radosti, ki jo je Jezus oblju-

bil njim, ki bodo šli za njim.

ISKRE: Ali je za premajhen odziv kriva tudi šola in dolgoletno učenje?

TONE: Pri učenju ne sme priti do nepremagljivih težav, posebno ne pri tistem, ki čuti v sebi poklic. Težava je edino za tiste, ki nimajo veselja za učenje, resno delo, duhovno življenje.

ISKRE: Kako se počutiš v razredu, kjer sta samo dva učenca?

FRANCI: V najinem razredu se počutim zelo dobro, saj je veliko večji mir, kot lani, ko nas je bilo 7. Da razred ni preveč pust in prazen, so nama sestre dale veliko okrasnih rastlin.

Dopoldne med poukom ni prav nič dolgočasno, kot bi si lahko kdo mislil. Ker sva samo dva, prideva večkrat na vrsto. To je prednost tako majhnega razreda. Hiba pa je, da je otežkočeno ali pa sploh nemogoče prepisovanje.

S Tončkom se razumeva kar dobro. Na začetku sem bil z njim veliko bolj zadovoljen, ker je bil še neuk v raznih semeniških zadevah. Sedaj pa so mu že rahlo zrasle perutničke in včasih kar utruja s svojim nakladanjem. Kljub občasnim sporom je Tone

izvrsten sošolec. Nikoli mi ne odreče pomoči pri domačih nalogah. Kadar obupujem me vselej bodri.

ISKRE: Poleg šolskih stvari, kaj te še posebej veseli?

TONE: Že odkar znam brati, rad berem knjige. Po prihodu v semenišče sem se navdušil za astronomijo, predvsem za opazovanje Jupitra in njegovih lun. Profesor Sporn mi je v ta namen posodil teleskop. Zanimajo me tudi fizikalni in kemijski poskusi. Ob lepem vremenu rad pomagam pri delu, posebno pri urejanju igrišča. Rad se udeležim tudi športnih iger, ob nedeljah pa najrajši kolesarim.

ISKRE: Kaj pa ti delaš med prostim časom doma in v semenišču?

FRANCI: Kot sem že rekel, imamo kmetijo. Na kmetih pa prostega časa ni. Vedno je dovolj dela na polju, v hlevu, gospodarskem poslopju... Če pa le najdem kaj prostega časa, berem knjige, ki mi jih predloži mama. Včasih pa z bratom in mamó sedemo za mizo in kartamo ali pa se gremo druge zabavne igre.

Tudi v semenišču prostega časa nimam veliko. Kar ga imam ga porabim za ročna dela

(štikanje, gobelin), za branje zanimivih knjig ali pa se ukvarjam z rožami. Sem namreč tudi krasilec kapele.

ISKRE: Iskreno se Vama zahvaljujemo za tako odkritosrčne odgovore. Na poti, ki sta jo začela, pa Vama želimo obilo blagoslova in vztrajnosti. Še enkrat iskrena hvala!

FRANCI: Upam, da s svojimi odgovori ne bom preveč razočaral vse tiste ministrante in druge dečke, ki opazujejo duhovnika pri sveti maši in se odločajo za študij v semenišču, misleč, da se bodo tu učili maševati. Kajti tudi jaz sem kot deček tako mislil. Sedaj vam zagotavljam, da študij v semenišču zahteva vestno delo v šoli, poleg tega pa še plodovito duhovno življenje. Kljub vsemu mi ni žal, da sem tukaj.

Za ISKRE se je pogovarjal
Tone Svetelj

Pokristjanjenje in Prešeren

(PREŠERNOV DAN V SEMENIŠČU)

Slovenci praznujemo vsako leto 8. februarja svoj kulturni dan. Ker je bila letos na ta dan pepelnica, smo ga v semenišču proslavili že en dan prej.

Proslava je bila ubrana na temo: 1000 let pokristjanjenja Rusije. Uvod v proslavljanje je predstavljalo predavanje dr. Požarja. Ob diapozitivih, ki jih je posnel ob izletu slavistov v Rusijo nam je v dveh večerih predstavil to prostrano deželo. Ko smo gledali slike, smo zelo občudovali rusko umetnost. Gospod Požar nam je vsak diapozitiv natanko razložil. Nekaj zelo zanimivih je bilo iz Kijeva in Moskve.

V Kijevu so mnoge slavne cerkve, ki so na žalost spremenjene v muzeje. Najzanimivejša je cerkev sv. Sofie - Božje Modrosti. To je srednje velika stavba z mnogimi kupolami, stara skoraj 1000 let. Videli smo tudi Pečersko Lavro. To je samostanski kompleks, na katerem je mnogo lepih cerkva in samostanov. Del teh je država vrnila Cerkvi prav lansko leto ob 1000-letnici pokristjanjenja. V Moskvi nas je najbolj pritegnil Kremelj z Rdečim trgom. Videli smo tudi najlepšo

cerkev v Moskvi, cerkev sv. Vasilija Blažene ga. Ta je bila posneta iz različnih zornih kotov, in tudi ponoči, tako, da smo dobili o njej celovit vtis. Kupljeni diapozitivi pa so bili zelo slabi. Zatem smo poslušali še posnetek pesmi Večerni zvon, ki so jo pred leti zapeli pevci iz Rusije na Zemonu pri Vipavi. Ta večer je bil zelo zanimiv in skrbno pripravljen uvod v osrednjo Prešernovo proslavo.

V torek 7. marca nismo imeli pouka. Zato smo vstali po nedeljskem urniku. Ob 9.30 se je pričela proslava. Na začetku je pevski zbor zapel pesem Pod oknom. Nato so dijaki deklamirali nekaj besedil, ki govore o slovenski deželi npr. pridigo iz Bevkovega Kaplana Čedrmaca. Potem pa so prišla na vrsto besedila o Rusiji, v ruščini, seveda z vzporednimi prevodi: Ušinski: Domovina - mati Breza, in Solženicinova Molitev.

V drugem delu nam je o novejši ruski zgodovini na kratko spregovoril umetnostni zgodovinar in vodič pri Kompasu ter profesor angleščine v Želimljem Jože Poličar. Kot vodič je bil že 94-krat v Sovjetski zvezi. Naslov njegovega predavanja je bil: 70 let babilonske sužnosti. Pripovedoval je zlasti o tem, kaj so Rusi pretrpeli zaradi Stalina in kako

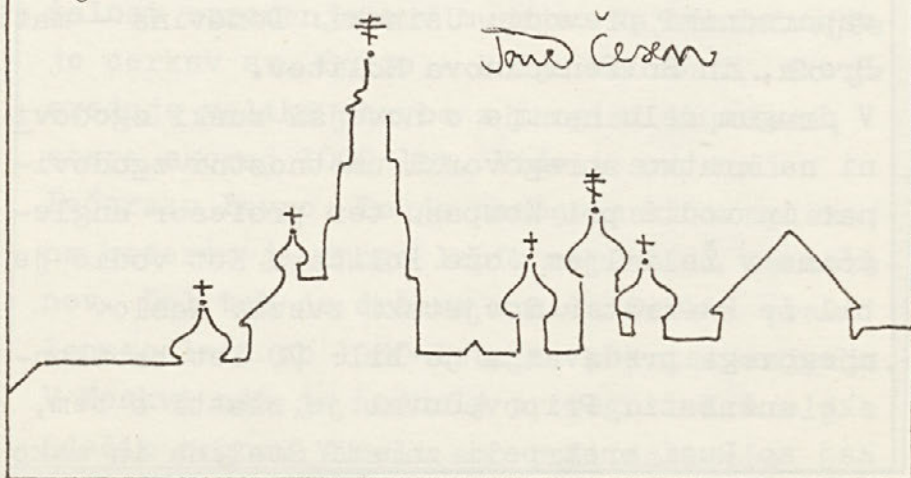
se jim je zgubila vera. Govoril je tudi o današnjih težavah. Kritično je ocenil tudi perestrojko in vlado Gorbačova.

Zatem smo imeli pogovor. Ker je bila navzoča večina proforskega zbora, so oni zastavili največ vprašanj. Na koncu je pevski zbor zapel še Oče naš v staroslovanskem jeziku.

Po kosilu smo se odpravili v Ljubljano.

Popoldne smo si namreč v Mestnem gledališču ogledali dramo P. Claudela Marijino oznanjenje. Predstava je bila zelo zanimiva. Po predstavi smo imeli približno pol ure časa za sprehod po Ljubljani. Ob pol sedmih smo sedli na avtobus in se odpeljali nazaj v Vipavo.

Kulturni dan smo torej praznovali na zanimiv način in se mi zdi, da se ga bom dolgo spominjal.

Na četrto velikonočno nedeljo (nedelja Dobrega pastirja) gremo navadno semeniščniki po raznih župnijah, da bi mladim pokazali življenje v semenišču. Ker nas je fantov malo, župnij pa kar precej, sem se kot dijak 4. letnika odločil, da na kratko popišem svojo pot do semenišča in leta bivanja v njem. Pri tem bi rad poudaril, da gre le za moje osebno gledanje na življenje v semenišču, kajti vsakdo ga doživlja posvoje.

Z a č e t k i

Kadarkoli me kdo vpraša kako to, da sem v semenišču, in kako da sem se odločil za pot k duhovništvu, mu navadno v njegovo veliko začudenje povem, da me k tej odločitvi ni nagnil noben "padec s konja" (sv. Pavel), pač pa preprosto veselje do tega poklica, ki pa je seveda rastlo in je vedno bolj očitno. Bog v mojem življenju klica v duhovništvo ni razodel naenkrat, pač pa mi ga počasi razkrija po ljudeh, ki so mi blizu. Mladi se navadno radi oprimemo svojih vzornikov. Priznati moram, da je bilo v mojem življenju kar nekaj oseb, katerim se moram zahvaliti za njihov trud. Poleg staršev in

stare mame, pri kateri sem preživel velik del otroštva, me je že od vsega začetka privlačeval župnik in pa kaplani, ki so se zvrstili na Brezovici. V svet vere pa so me vodile sestre katehistinje, zlasti bi se rad zahvalil sestri Ireni.

Postopoma sem od simpatije do duhovnikov prešel na enačenje z njimi. Staro mamó sem toliko časa "žical", dokler mi ni sešila nekakšen mašni plašč in od takrat naprej je bila zame "maša", ki sem jo imel, več vredna kot molitvice, ki sva jih skupaj molila pred spanjem. Če se spomnim nazaj, mi je žal, da mi je ta vnema za mašo nekoliko splahnela.

V OŠ nisem doživljal ničesar posebnega. Učiti se je bilo treba toliko, kot na vsaki OŠ, torej mi je ostalo še veliko časa za prijetnejše stvari. Ker me je oče župnik povabil med ministrante, mi je počasi prišla udeležba pri vsakodnevni maši v "meso in kri". Ob počitnicah smo hodili na duhovne vaje v Želimlje, pa z ministranti na morje ipd.

V višjih razredih osemletke me je župnik vabil k raznim delom v župniji (verouk) in župnišču. Tako sem preživel večino sobotnih popoldnevov in del počitnic redno v župnišču.

Sčasoma sem se na vse to tako navadil, da se mi ni zdelo nič čudno, če sem s katerim od domačih duhovnikov odšel tudi na kakšen romarski shod, novo mašo itn. Zdi se mi, da je bila to kar dobra "reklama".

Ob zaključku osemletke se je bilo seveda treba vpisati na kakšno srednjo šolo. Zaradi ljubega miru sem se vpisal na pedagoško, že v šestem razredu pa me je župnik prvič peljal na informativni dan v Vipavo.

I z z a s e m e n i š k i h v r a t

V šolskem letu 1985/86, ko sem prišel v semenišče, so tu vladale nekakšne "posebne razmere", saj so med počitnicami stavbe prenavljali, pa še niso končali z vsemi deli.

Zanimivo se mi je zdelo, da so nam takratni maturantje takoj, ko smo prišli, ponudili svojo pomoč. Saj veste, v spalnice je treba znesti kar nekaj prtljage! Ker sobe še nišo uspeli urediti, smo jih začeli skupaj pripravljati. Ta sprejem se mi je zdel nekaj posebnega.

Naslednji dan smo začeli šolsko leto s slovesno sveto mašo. Potem pa sem začel počasi opazovati fante okrog sebe. Privaditi se je bilo treba zvoncu, hišnemu redu, novemu nači-

nu pouka in resnemu študiju. Življenje v takšni skupnosti nujno zahteva nekaj odpovedi, saj se je treba držati reda, ker bi se naše dejavnosti sicer preveč križale. Tako se je začelo novo poglavje mojega življenja, sedaj je bilo treba samo vztrajati.

O semeniškem vsakdanu ne bi govoril. Vsakodnevno prepletanje šole in študija zna počasi postati dolgočasno. Zato seveda popestrimo šolsko leto s prazniki, življenje v semenišču pa s prireditvami. Doma sem bil navajen, da smo imeli cerkvene praznike v Cerkvi, državne pa v šoli. Zanimivo se mi je zdelo, da v semenišču vsako leto posvetimo precej časa Slovenskemu kulturnemu dnevu in drugim praznikom, ki niso cerkveni. Gotovo imamo semeniščniki največ veselja okrog Božiča. V dneh pred njim se namreč zvrstijo Kviz, Igra, Božičnica, vse te stvari pripravimo fantje sami. Za Božič smo seveda doma ...

Od začetka se mi je zdelo čudno, da imamo tudi igrišča in športne dneve. Pa sem kmalu ugotovil, da se človek naveliča samo sedeti in da mu malo razgibavanja še kako prav pride.

Ena najneprijetnejših stvari so gotovo razredni izpiti, ki jih delajo dijaki prvega

in drugega razreda na državni šoli. Ti izpiti so obvezni, ker Srednja verska šola ni priznana. Izpiti so neprijetni, ker delamo fantje v bistvu obenem dve šoli. Tako se je potrebno privaditi na dve različni metodi spraševanja ipd. S tem v zvezi mi pogosto pride na misel basen o dveh muhah, ki sta padli v mleko. Prva se je vdala in utopila, druga pa je toliko časa brcala, da je nastalo maslo in se je rešila ...

V zadnjem času mnoge duhovniške komisije razpravljajo o tem, ali ima semenišče prihodnost, ali pa je tak način vzgoje preživel in je bolje, da se ga zapre. Po mojem mišljenju je kar prav da je. Je pa tako: če bi točkovali priljubljenost ali sposobnost ljudi, gotovo ne bi dobil nihče vseh "sto točk". Prav tako je neumesno od katerekoli ustanove pričakovati, da bi imela vseh "sto točk"... S pravim dialogom med fanti in vodstvom, bi tudi semenišče lahko pridobilo še kakšno točko ...

Z letošnjim šolskim letom se bom poslovil od malega semenišča. Kaj naj rečem ob zaključku? Ljudje smo tako ustvarjeni, da slabe stvari pozabimo, lepe pa nam še dolgo ostanejo v spominu, in kar prav je tako, kaj ne?

VSEM VSE

3. februarja smo se v semenišču spomnili 50. letnice smrti svetniškega škofa Janeza Frančiška Gnidovca. Njegova duhovna veličina in očetovsko razdajanje se danes povdarjata toliko bolj, ker je v letih od 1924 do 1939 deloval na že takrat najbolj "vročem" delu Jugoslavije. Ozemlje skopsko prizremske škofije je bilo najbolj zanemarjen in občutljiv del kraljevine. Po svojih močeh je pomagal urejati odnose med velesrbsko politiko ter slovenskimi in albanskimi priseljenci.

Gotovo ne bi bilo napačno, če bi si njegovo geslo, ki ga je vzel iz pisma apostola Pavla: "Vsem sem postal vse!", vzeli k srcu vsi, ki danes vodijo politiko na tem koncu naše domovine, in žal velikokrat namesto bratskega sožitja ustvarjajo sovraštvo, ki rodi le nasilje.

Vse kaže, da smo pozabili ljubiti, in sprejemati brate in sestre okoli nas takšne, kakršni so. Zato ni prav nič čudnega, če se pri nas danes dogajajo reči, za katere ne bi mogli reči, da jih nismo pričakovali. Nasilje zmaguje nad razumevanjem in spravo; "monolitni počestni populizem" je edina sprejemljivi

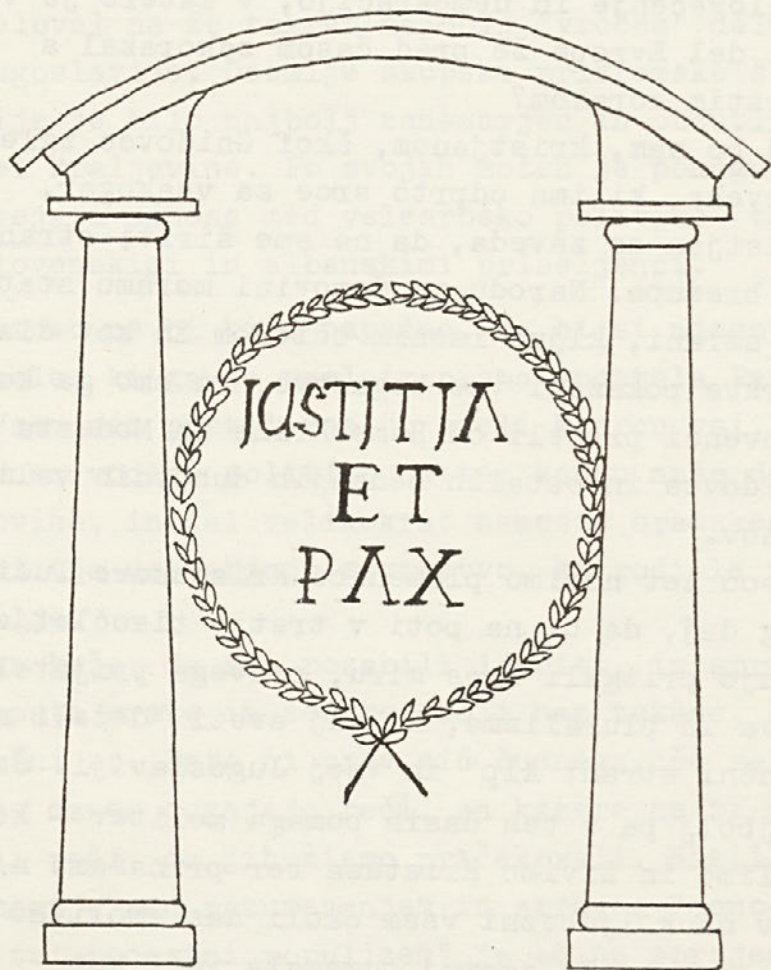
va možnost, da nekdo pove svoje mnenje, neumna načela so vredna več kot življenje mnogih; bogate kulturne stike prekinjajo obtožbe v imenu politike... Lahko svoje početje opravičimo z "Balkanskim" poreklom? Ali pa še nismo prehodili dolge poti iz barbarstva v počlovečenje in demokracijo, v katero je večji del Evrope že pred časom zakorakal s čvrstim korakom?

Naj bo nam, kristjanom, škof Gnidovec zgled človeka, ki ima odprto srce za vsakogar. Kristjan se zaveda, da ne sme širiti strahu in brezupa. Narodu in domovini moramo stati ob strani, kljub raznim očitkom in kot člani Cerkve pokazati vse bogastvo, ki smo ga kot Slovenci prejeli od Heme Krške in Modesta do Gnidovca in ostalih sedanjih duhovnih velikánov.

Tisoč let nosimo plamenico Kristusove luči. Bog daj, da bi na poti v tretje tisočletje z njo prižgali kres miru, pravega prijateljstva in pluralizma, ki naj sveti "deželi na sončni strani Alp" in vsej Jugoslaviji. Še najbolj pa v teh časih pomaga molitev - ko molimo in živimo Kristusa ter prinašamo njegov nauk ljubezni vsem okoli nas. Molitev in dialog sta še zmeraj pomagala več, kot

sanjarjenje o boljših časih in slepo udrihanje po nasprotnikih.

Janez Cerar

Če bi izpod prahu potegnili stare smešnice ali po domače vice, bi med njimi gotovo našli precej takih, ki govore o principu. Najbolj znan je verjetno tisti, ko nadebudni otrok vpraša očka, kaj je to princip, pa mu le-ta odgovori, da je princip mamina shujševalna kura ...

V zadnih počitnicah mi je prijatelj, ki živi med šolskim letom v internatu, pripovedoval zanimivo doživetje, ki ima opraviti s principom.

V eni izmed spalnic so imeli fantje navado, da so vsak večer komu kakšno zagodli. Z domisljicami so se kar preHITEVALI. Nekdo je dobil mokro blazino, drugemu je izginila nočna omarica, tretji je iskal radio, spet drugi je pogrešal pižamo... In prav pri pižami se je zataknilo. Nekega večera je eden izmed fantov, ki so ga vsi po vrsti klicali Ror, našel pod blazino zavozlano pižamo. Ni si mogel kaj, da ne bi vse "sostanovalce" s temi vozli nekoliko oplazil. Vsakemu je nekoliko izprašil glavo, le zadnji se mu ni pustil. Nekaj časa sta se ruvala, potem pa mu je napadeni pižamo izpulil iz rok. Ker je bilo okno v sobi na stežaj odprto, je pižama kmalu

postala "leteča" in je končala na dvorišču.. Zdaj se je šele začela kriminalka! Užaljeni Ror jo je hotel na vsak način nazaj, pa kaj, ko ni hotela priti sama. Kolega je ni hotel prinesti, ker je bil za obračun kriv Ror. In še nekaj! Glavni vhod je bil že zdavnaj zaklenjen...

Nič preveč zavidljiv ni bil nastali položaj! Ror je sicer imel še eno pižamo, te pa ni hotel obleči - iz principa. Rekel je, da je nima, ker je še ni dvignil iz pranja. Kar v hlačah je sedel na postelji in vztrajal, da jo hoče nazaj. Potem se je kolega le odločil in je poskušal priti ven. Samo kje dobiti ključ?! Najprej je hotel zbuditi rektorja - nič! Zatem prefekta - spet nič! Zadeva je postajala napeta...

V sobo je prišel na posvet in tako je bilo sklenjeno, naj gre kar skozi stranska vrata, ki so zaklenjena in imajo ključ z notranje strani - samo potih, lepo po prstih ...

Vsi člani sobe so se zbrali na okenski polici in ga pazljivo spremljali. Še malo, aha, ima jo, sedaj pa še nazaj, ja, lepo potih...

Končno je prišel premražen kaskader s sporno pižamo v sobo. Tisti večer se je krimi-

nalka končala z besedami: " Pa hvala lepa za tak princip!"

Pa samo za tisti večer. Naslednji dan je bilo zopet zanimivo, še bolj pa, ko je za vso stvar izvedelo vodstvo.

Kakšen je bil naslednji prizor - prizor s prefektom, mi moj prijatelj ni hotel povedati, pa veste zakaj? Iz principa!

Kludio Peterca

Jakob ALJAŽ

S tem kratkim sestavkom bi se rad spomnil slovenskega duhovnika, planinca in skladatelja Jakoba Aljaža. Ker sem rojen in živim v Dovški fari, v kateri je Jakob Aljaž kot župnik vrsto let deloval, čutim do njega posebno spoštovanje.

Rodil se je 1845 v Zavrhu v Smledniški župniji. Po končani maturi je eno leto študiral klasično filologijo na Dunaju, nato pa bogoslovje v Ljubljani. Leta 1889 je postal župnik na Dovjem in tu deloval do svoje smrti. Vsekakor je Aljaž najbolj znan kot planinec. O tem še danes pričajo planinski dom in kapela svetega Cirila in Metcda v Vratih, stolp vrh Triglava, koča na Kredarici in kapela Lurške Matere Božje, ki čaka na ponovno postavitvev.

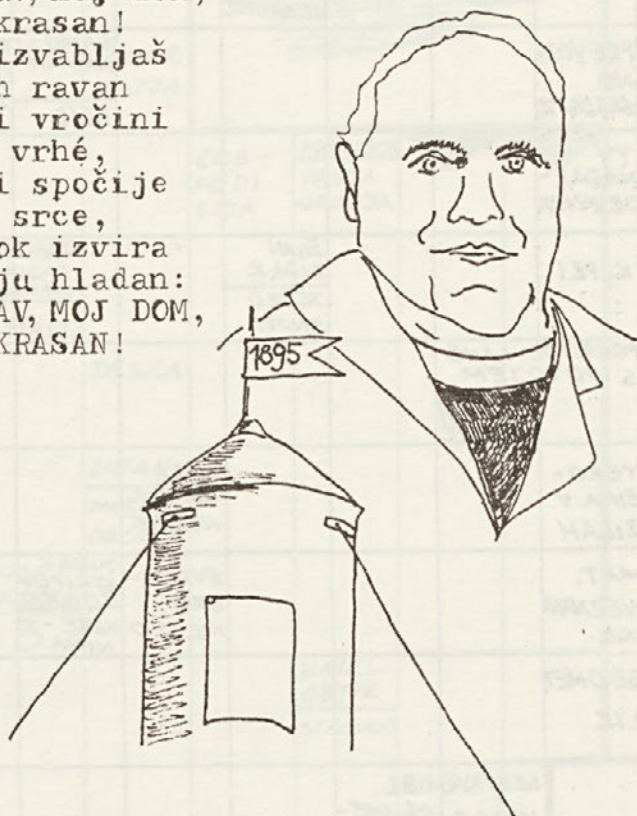
Tudi na glasbenem področju ima velike zasluge za slovensko glasbo. Kot skladatelj-samouk je uglasbil številne pesmi, najraje je segal po Gregorčičevih. Sad njegovega dela na glasbenem področju je "Slovenska pesmarica".

Umrl je leta 1927 na Dovjem. Ob 100 letnici prihoda v našo župnijo mu bomo farani ob pomoči dobrih ljudi iz vse Slovenije postavili

pomnik, ki ga je ta veliki Slovenec nedvo-
mno zaslužil.

Ales Jablec

Oj Triglav, moj dom,
kako si krasan!
Kako me izvabljaš
iz nizkih ravan
v poletni vročini
na strme vrhé,
da tam si spočije
v samoti srce,
kjer potok izvira
v skalovju hladan:
OJ TRIGLAV, MOJ DOM,
KAKO SI KRASAN!

RISAL: JANEZ	HOMER-JEV EP	PREB. SRED. AM. DRŽAVE	KRALJ TONE	RIBAR-JENJE	GLAVNI ŠTEVNIK	ISKRE	ENA IZMED GR. BOGINJ, KI SO S SVOJIM PETJEM ZAPELJEVALE	1	TV SERIJA	1. SERIJA	KRAJ PRI LJUB-LJANI	PUNCA	STAR. SLOVAN		
SEME-NIŠKO GLASILO					ŠASTRI LAL	SANJE	SKALA SREDI MORJA			ŽENSKO IME					
LINGUA LATINA									DEDNA OSNOVA						
IVAN LAH			BALETNA PLESALKA								KUTINA				
			TONE LESKOVEC								100 M ²				
PREVOZNO SREDSTVO					SAMOSTOJEN NASTOP	SOLISTA	KDOR DELA V SEZONI						TOLAR KATJA		
TV NADALJEVANJE							JUDOVSKO MESTO						EKS-PEDI CIJA		MARIBOR VRASTA ORODJA
K ₂ PRI			ŽIGAN ZIDAK					ANTON KOROŠEC			ŠPORTNA MAJICA	ZAČIMBA ZA VLAG. KUMAR			
			JEDRO SNOVI								ASTATIJ				
POKRITJE RANE S POVOJEM								UČITE SE	UPANJE				DESKA		
								SPROTI!	POLO						
TEKO-EINA V ŽILAH				ABRA-HAMOV NEČAK				MLADIN-SKA KNJIGA			KONEC POLOTONA LJUDSTVO		BUTAN MOŠKA OBLEKA		
MAT. NEZNANKA				EVROP-SKO MESTO	JUNAK STRIPOV (MISTER) KARE-NINA			PRITOK RENA				TUJA VALUTA			
								GLAVNI ŠTEVNIK				3			
GEOMETRIK									LEPOTNA RASTLINA				KAREL OSTIR	STRONCI	
									IRIDIJ (KEM.)						
	SESTAVIL	OBL. M. IME-NA GENE									PRETE-PAČ			PAENE AD ACTA	
		STARA MAMA				MAJ	1989	TALI-SOVA ORAN-ZADA			PRVI LETA-LEC				

SLOVENIJA moja dežela

Letos mineva 300 let, odkar je baron Janez Vajkard Valvazor v svoji knjigi Slava Vojvodine Kranjske prvi izčrpno opisal lepoto slovenske dežele. Že takrat je bila naša domovina znana po svojih alpskih jezerih, kraških jamah in še po marsičem drugem.

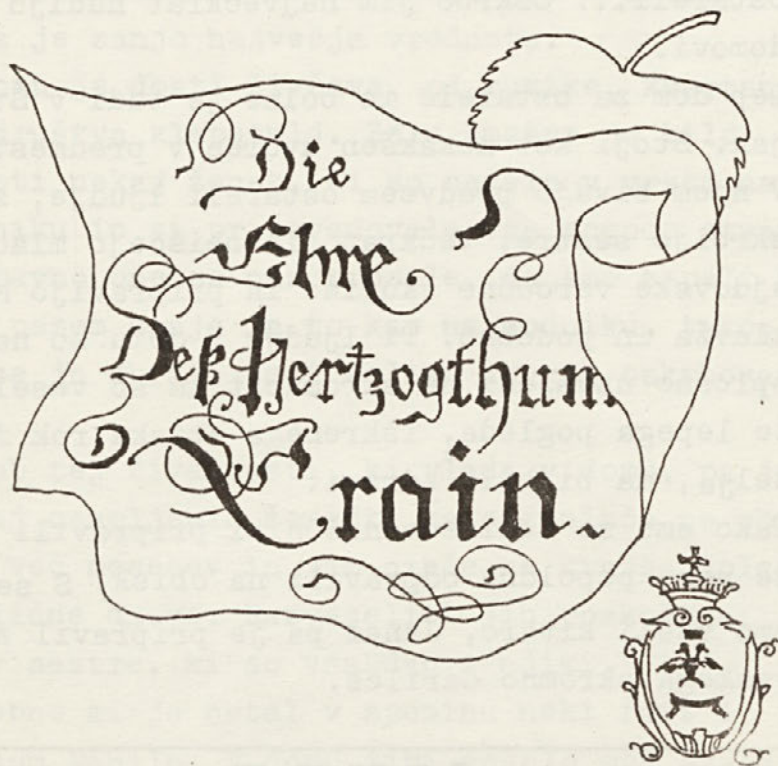
Danes se je ime dežele na sončni strani Alp razneslo po celem svetu. Veliko so k temu pripomogli tudi naši izseljenci in zdomci na začasnem delu v tujini. Slovenci so se povsod izkazali kot iznajdljivi, pridni in pošteni ljudje, zato so jih povsod radi sprejeli. S tem pa so sprejeli tudi del Slovenije. Naši izseljenci so sicer tuji državljani, vendar v duhu so še vedno Slovenci. Radi se vračajo nazaj med, s soncem obsijane vinograde in lepe griče.

V zadnjih nekaj letih so se na našem trgu pojavile priponke z napisi: Slovenija moja dežela, Na sončni strani Alp, Z ljubeznijo iz Slovenije itd. Večkrat sem že imel priložnost videti, da take priponke nosijo tudi ljudje, ki prav grdo govorijo v našem in tudi še kakšnem drugem jeziku. Mislím, da nam to ni v čast. Žal je Slovenija tudi taka. Temu je vzrok pomankanje morale 20.stoletja. Upam,

da bo mladina kmalu zopet s spoštovanjem izgovarjala slovensko besedo. Besedo za katero so se naši predniki toliko gnali, da so jo oblikovali v lep knjižni jezik.

Slovenija smo ljudje, vidiš marsikje napisano na plakatih. Glejmo torej, da bomo vzorno predstavljali našo domačo deželo pred nami samimi in pred svetom.

Franci Rozin

OBISK

Nekdanja družabnost v današnji družbi izginja. Ljudje hodimo kot tujci drug mimo drugega, ne pozdravljamo se in se niti ne poznamo. Pogosto kdo potoži, da je osamljen, ker nima nikogar, da bi se z njim pogovoril, čeprav je okoli njega veliko ljudi.

Toliko bolj so osamljeni bolniki. Mnogi so strogo vezani na bolniške postelje, drugi lahko vsaj malo gibljejo, pa tudi če samo z berglami, spet drugi so še kar zdravi, a so ostareli... Oskrbo jim največkrat nudijo domovi.

Lep dom za ostarele in bolne je tudi v Šturjah. Stoji kot nekakšen dvorec v predmestju. V njem bivajo predvsem ostareli ljudje, zanje skrbijo sestre. Večkrat jih obišejo mladinci ajdovske veroučne skupine in pripravijo Miklavža in podobno. Ti ljudje v domu so na splošno navajeni na skromnost in so veseli že lepega pogleda, iskrenega stiska rok in želje, da bi bili zdravi.

Tako smo se tudi semeniščniki pripravili in se neko popoldne odpravili na obisk. S seboj smo vzeli kitaro, Janez pa je pripravil za vsakega skromno darilce.

Takoj ko smo stopili v dom so nas pozdravili vprašujoči pogledi starih možakarjev in žena. Ali so ti fantje prišli k nam? Ja, prišli smo vam voščiti veselo vstajenje našega Gospoda Jezusa Kristusa. Pa še kako so nas bili veseli. Veseli so vsakega, ki jih obišče. V vsaki sobi so nas lepo sprejeli, nekaj smo zapeli in se z njimi tudi kaj lepega pogovorili. Mnogi so, kot pravijo, kar zadovoljni z bivanjem v domu. Neka gospa, ki zero rada moli in je zelo osamljena, pa pravi, da je zelo zadovoljna, kadar lahko gre k maši. Sveta maša je zanjo največja vrednota.

V domu je dosti živžava, od muzike, kvartanja, do društva klepetulj. Zelo smešno je bilo videti nekaj žensk, ki so sedele v vrsti na hodniku in si pripovedovale vse mogoče stvari. In ravno one so nas prosile, da smo zapeli še eno pesem zanje in to kar na hodniku, tako, da se je zbralo tudi veliko drugih oskrbovancev.

Kljub tej živahnosti, ki vlada v domu, pa je nekaj osamljenih ženičk, katere nihče ne obišče več mesecev in jim nihče ne krajša dolge, enolične dneve. Razveseliti jih poskušajo prav sestre, ki so vsakdan z njimi.

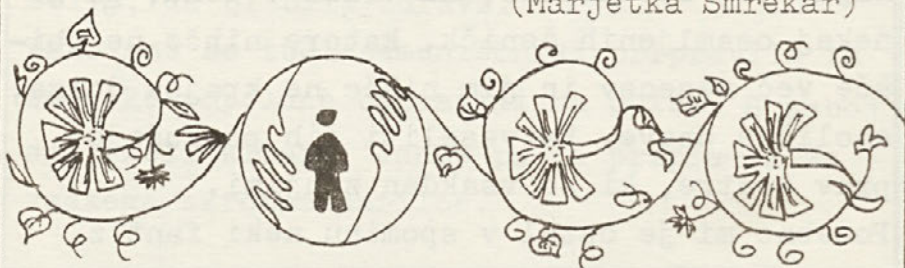
Posebno mi je ostal v spominu neki fant z imenom Danilo. V domu živi veselo med starej-

šimi, čeprav je telesno prizadet. Vesel je, da lahko komu pomaga. Zelo je bil srečen, ko je dobil darilce, da ga je bilo veselje gledati. Kar na okrog je hodil in se ženičkam hvalil z darilcem, pa čeprav skromnim. Ta velika fantova skromnost me je presenetila, ker je nikakor nisem pričakoval. Molite za preiskušane brate. Zelo bodo veseli, če jih obiščete, pa čeprav jih ne poznate.

Bostjan Modic

Sonce! Moje Sonce tolažbe!
Božaš me, pa naj bo tema ali dan.
Lepo te je slutiti, Sonce
in živeti zaradi Tebe!
Spet in spet ljubiti - zaradi Tebe!
Iskati in dajati - zaradi Tebe!
Vse je zaradi Tebe - zato, da se
poskušam uresničevati
IN ŽIVETI ZA DRUGE.

(Marjetka Smrekar)

O letošnjem novoletnem romanju mladih ste že veliko brali, vendar bi vam rad povedal, kako smo to romanje doživeli letošnji maturantje.

Ko sem šel prijavit Klavdija, Toneta in sebe za romanje sem prestrašil MOŠ-evo tajnico, češ, da bom prijavil ves četrti letnik vipavskega semenišča. Ker je bila reva od nog do glave zakopana v prijavnica in skrbeh za romanje, je stvar vzela hudo resno. Šele ko sem ji rekel, da smo samo trije, je šla stvar v redu naprej. Pregovor pravi - konec dober, vse dobro.

Na pot smo odšli v četrtek zjutraj in po "debelih" urah vožnje dospeli v Pariz. Meglo in noč, ki sta nas spremljala na poti smo preganjali z dobro voljo in petjem. Ob prihodu smo se zglasili v slovenskem sprejemnem centru v ulici Notre Dame des Champs. Mladim, ki so željno čakali nastanitev po župnijah, je "kravžlal živce" kaplan Matej Zevnik, saj je brez uspeha z zvočnikom kolovratil po pločniku in kot na naših znanih mitingih, miril ljudstvo, seveda brez uspeha.

Ko smo se navsezadnje le uspeli preriniti skozi vhod (pri tem smo uporabili znano

tehniko: zdaj me vidiš, zdaj me ne vidiš), smo se napotili v sobe, kjer so razporejali skupine in jih pošiljali na župnije. Med čakanjem sem se spomnil na srečanje v Rimu in premišljeval, če bo tudi v Parizu tako "napeto". V rimski župniji, smo bili "Jugoslovani" vedno problem številka ena, pa samo zaradi tega, ker so nas opolnoči gostitelji zbudili in vprašali v zelo okorni italoangleščini, kaj bomo pili za zajtrk.

Zelo sem bil vesel, ko sem v delovni skupini srečal znanko Renato, ki me je skoraj prosila, naj gremo k družini, ker da je zelo malo mladih, ki so navdušeni za tak način bivanja. Veseli smo pograbili nahrbtnike in šli iskat župnijo, kjer je stanovala družina, ki naj bi nas sprejela.

Po prisrčnem sprejemu v župniji Sceaux, na katerem ni manjkalo niti naših vrlih bratov štajercev, smo se spoznali z našo gostiteljico Valerie Protais in njenimi domačimi.

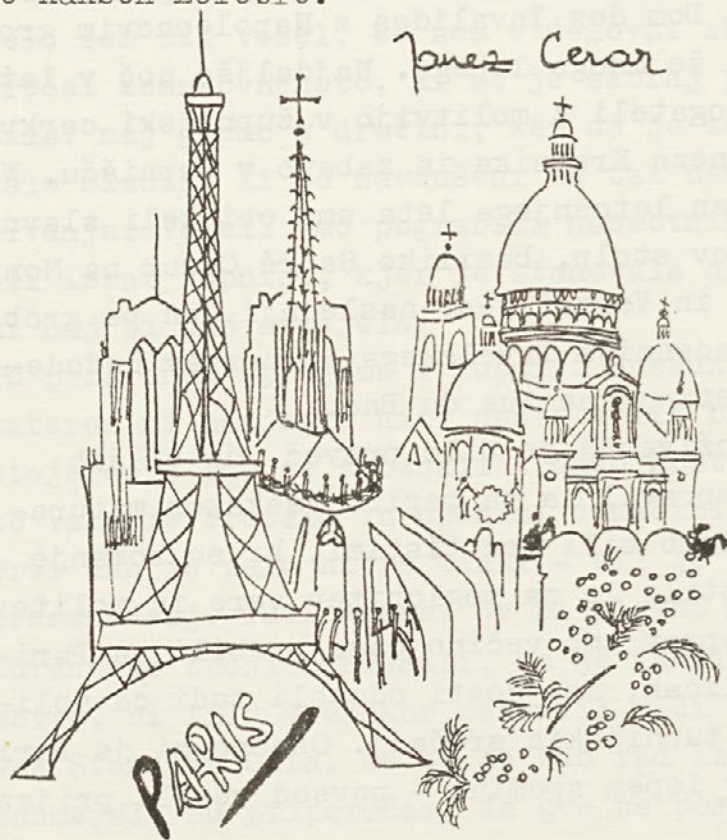
Prvi dan je zelo hitro minil - bil je poln presenečenj. Tudi smeha. Če bi slavno maturantsko trojico snemali, ko je iskala metro, bi film vsekakor zasenčil tudi slavna Stana in Olia. Če bi se kdo rad iz srca nasmejal, mu priporočam, da gre na postajo St.

St. Michel de Notre Dame - poskusil se bo prebiti skozi tri različne vhode, pa nikoli našel metroja. Ko na koncu le spoznaš, da si zaradi neumnosti prepozno zavil na levo ali desno in s tem z iskanjem zapravil celo popoldne, se lahko le nasmeješ. Res, veselih ur ni manjkalo.

Po končani prireditvi na silvestrovo smo šli na "Tour de France" po Parizu. Ogledali smo si St. Chapelle, katedralo Notre Dame, Rodinov muzej, Dom des Invalides z Napoleonovim grobom in še mnogo lepega. Najdaljšo noč v letu smo obogateli z molitvijo v župnijski cerkvi sv. Janeza Krstnika in zabavo v župnišču. Na prvi dan letošnjega leta smo obiskali slavni Eifeelov stolp, baziliko Sacré Coeur na Montmartru in Versailles, naslednji dan pa grob sv. Vincencija Pavelskega in cerkev čudodelne svetinje na Rue du Bac.

Vseh doživetij je bilo preveč, da bi jih lahko spravil na ta papir. Vsekakor maturantje nismo bili med tistimi, ki so romanje izkoristili le za poglobitev vere in molitev. Tòda čeprav smo večino časa prebili na Pariških ulicah, smo dosti odnesli tudi od molitev in župnijskih srečanj. Osebno mi je Pariz ostal v lepem spominu - povsod veseli, prijaz-

ni ljudje. Kljub visokemu standardu je še vedno čutiti smisel za uboge, za "najmanjše" v francoski družbi. Morda res vera nekoliko šepa - toda, če bodo mladi tudi v prihodnje tako krepko zagrabili za delo h kateremu jih kliče Cerkev, kot so pripravili to srečanje mladih, se lahko francoska Cerkev upravičeno otrese vsake bojzani pred ateizacijo in versko mlačnostjo - morda da dovolj misliti že kakšen Lefebvre!

Velika noč. Kako zares veseli smo, da lahko tudi naš narod praznuje dan našega odrešenja. Tudi za nas je Jezus hotel umreti. Tudi našemu narodu je namenil nebesa.

Trideset let je Jezus ostal skrit. Trideset let se je pripravljajal na svoje javno delovanje. Ko pa je nastopil je razburil mnoge duhove. Oznanjal je božje kraljestvo, učil nauk ljubezni in ozdravljajal vsaktere bolezni.

Svaril je ljudi pred hinavščino farizejev. Toda kljub temu, da je toliko dobrega storil, so ga farizeji umorili.

Jezus je vedel, kaj ga čaka. Ni se bal. Vedel je, da Božje kraljestvo pripada vsem ljudem. Prav vsem. Tudi cestninarjem, tudi gobavcem, tudi Rimljanom, čeprav so tlačili Jude. Vsem prav vsem je Jezus hotel odpreti nebesa.

Na predvečer Judovskega praznika Velike noči - Pashe, je Jezus zbral svoje učence v dvorani pri nekem meščanu v Jeruzalemu. Zbral je svoje učence in jim izročil zakrament svete Evharistije. Učenci vsega tega niso razumeli. Niso razumeli, zakaj mora Jezus umreti. Niso razumeli, zakaj jim je Jezus umival noge. Jezus jim je izročil svoje telo in svojo kri

pod podobo kruha in vina. Ni jim izročil le spomin na zadnjo večerjo, marveč neskončno več. Dal jim je živ spomin na svoje trpljenje. Prek svete Evharistije se Jezus vsakič znova daruje za nas grešnike. S svojim telesom nas krepi in nam daje milosti. Jezus je hotel prek Evharistije priti v stik z vsakim, ki ga prejme. Za vsakega posebej se daruje in ga hoče s svojo ljubeznijo pritegniti.

Ko so končali obred slovesne velikonočne večerje, je Jezus s svojimi učenci odšel na Oljsko goro. Juda je medtem pripeljal služabnike velikega duhovnika in ostale, da bi Jezusa zgrabili. Prišli so nadenj s celim kardelom. Kakor da bi Jezus imel vojsko, ki bi ga branila. Jezus se ni upiral.

Peter, ki še vedno ni mogel razumeti, zakaj mora Jezus umreti, ga je hotel braniti, toda ... "Spravi meč v nožnico!" mu je rekel Jezus. Postal je odločen. V popolnosti je hotel sprejeti Očetovo voljo in vedel je, kaj je njegova naloga.

Jezusa so prijeli in ga odvedli pred sodnika. Ni se upiral, ni se hotel poceni rešiti, ni prosil milosti. Sodnik Poncij Pilat, mož brez značaja, ga je obsodil. Jezus pa je vse sprejel mirno. Vdano in ne z negotovanjem in

obsojanjem, tako kot mi včasih zavračamo trpljenje. Trpljenje se nam zdi tako krivično, ko pa je človek ustvarjen za srečo. Ne zavedamo se, da nas Jezus prav s trpljenjem hoče približati sebi. Ne zavedamo se, da je ponižnost ravno v tem, da prerastemo samega sebe, v tem, da znamo tudi krivice mirno in ponižno sprejeti kot Očetovo voljo, kot je to storil Jezus.

Nato so mu naložili križ. Množica je divjala zoper njega. Mnoge med njimi je ozdravil, zdaj pa so rohneli zoper njega. Križ je težak, brce letijo od vsepovsod, ljudje ga zmerjajo in mečejo kamenje, kakor na zločinca. Jezus je ostal miren in vdano nosil križ. Sprejel je nase vso krutost tega sveta, vso grešnost. Hotel je človeku odvzeti njegov greh. Hotel je, da bi vsi ljudje imeli nebeško kraljestvo, tudi tisti, ki so rohneli zoper njega.

Jezus kakor da jih ne sliši. Gre naprej in pade. Trikrat pade pod težo križa. Pada pod težo hudobije, ki mu jo ljudje nalagajo.

Padamo v greh in včasih nam zmanjka volje, da bi vstali. Včasih si pravimo, da je vse brez smisla, cilj se nam zdi tako nedosegljiv. Jezus pa nam vedno znova prigovarja: " Pojdi naprej, vedno samo naprej, kajti le če boš

vztrajal, boš zmagal." Če bomo vztrajali, bomo zmagali, kakor je zmagal Jezus.

Na poti Jezus sreča Mater. "Mati, to je Očetova volja," kliče njegovo srce. "Sin, če Oče tako hoče," kliče Marijino srce.

Ko pride na Golgoto ga pribijejo in dvignejo. Jezus visi razpet, kakor da hoče objeti ves svet. Križ je zato postal daritveni oltar, oltar, na katerem je daroval največ kar je mogel. Življenje. Do konca je izčrpal zaklad svoje ljubezni, da bi nam ponovno podaril življenje.

Po treh urah smrtnega boja je izdihnil. Na zemljo je padel mrak, nekaj časa je svetu zavladala tišina, nato potres, pa zopet tišina.

Zdaj je človeštvo rešeno. Adamov greh je izbrisan s Kristusovo krvjo. Odpuščena je krivda človeštva, žalostni človek je potolažen.

Kristusa so položili v grob in zavalili kamen h grobu. Vsi so mislili: končano je!

Toda zgodaj zjutraj so zazveneli angelski glasovi, ki jih je moglo slišati le srce.

KRISTUS JE VSTAL. Ž I V I .

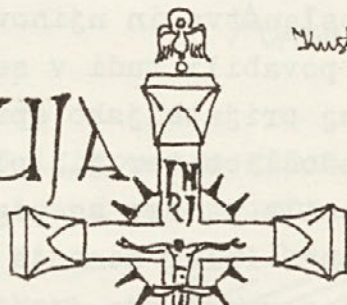
Raztrgal je verige smrti. Njegovo obličje je podoba Boga najvišjega.

Veselimo in radujmo se, zakaj nebesa so nam na stežaj odprta.

Jezus je postal človek in izpil kelih trpljenja do dna, da bi bili tudi mi deležni njegove slave. Bodimo mu zato vedno hvaležni in ga prosimo, da bi mu tudi v trpljenju ostali zvesti.

Muster benjamin

ALELUJA

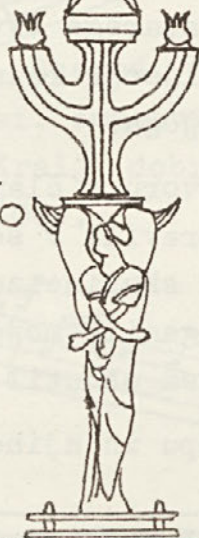
NASE

VELIKONOČNO

JAGNJE

JE

DAROVANO

›ISKRE‹

CHRISMA

Skupina Chrisma. Sestavljajo jo mladi iz različnih krajev sveta. Svoje središče imajo v Wiesbadnu, odkoder oznanjajo po vsem svetu Božjo Ljubezen in Njegov Mir. Ti dobri in zelo potrebni vrednoti človeštva nosijo vedno v sebi na svojih potih, saj želijo, da bi v svetu vladala mir in pravičnost.

Zaradi tega poslanstva in njihovega ubranega petja smo jih povabili tudi v semenišče. Tu smo jih najprej prijateljsko sprejeli, jim zaželeli dobrodošlico ter jih povabili na kosilo. Pri kosilu pa smo se pogovarjali s člani te skupine. Poleg mene je sedel neki Šved, ki mi je povedal, da je bil prej alkoholik. V pogovoru z njim sem opazil, da ga je Bog poklical iz "starega življenja" v "novo življenje", v življenje resnične in odkrite ljubezni do bližnjega.

Po kosilu in pogovoru s člani skupine Chrisma smo se skupaj odpravili v semeniško kapelo, kjer so nam člani skupine zapeli nekaj pesmi. Te pesmi so zelo ganile mojo dušo, kajti take Božje Milosti nisem občutil že dolgo let.

Po končanem nastopu in njihovem odhodu domov

sem se spraševal, odkod izvira ta pristna ljubezen. Po dalšem razmišljanju sem končno prišel do spoznanja, da ljubezen prihaja od Boga.

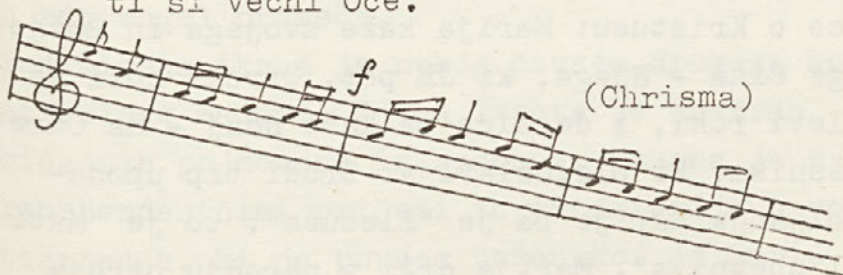
Srečanje s pevsko skupino Chrisma mi bo ostalo za vedno v spominu, saj sem v srečanju in pogovoru z njimi občutil toplino pristnega prijateljstva.

Andrej Vrećan

You are wonderful, you are glorious.
You are powerful and victorious.
You are mighty King and the Prince of peace,
you eternal Father.

Slavljen si, Gospod, čudoviti Bog,
vsemogočen si, zmagovit povsoč.
Veličastni Kralj, dobri Princ miru,
ti si večni Oče.

(Chrisma)

Ikona vladimirske Bogorodice

Kot poroča kronist, so Vladimirsko ikono prinesli v Rusijo iz Carigrada okoli leta 1131. Napravil jo je neznan grški mojster, in sicer le malo preden je prišla v Kijev. Po slogu pripada makedonskemu obdobju bizantinske šole. Izvedba kaže na presenetljivo mojstrstvo in izreden okus genialnega ikonopisca. Leta 1155 so ikono prenesli iz Kijeva v Vladimir, in po tem kraju je dobila tudi ime. Postala je slavna zaradi čudovitih uslišanj, uspelo ji je rešiti se iz mnogih požarov in tatarskih pustošenj; po letu 1395 so jo prenesli v Moskvo. Tudi tu je stala ob strani vsem političnim dogajanjem v deželi ter postala narodna svetinja in dragotinja.

Na Vzhodu poznajo predvsem dve vrsti upodabljanja Božje Matere Marije. Prvi tip Marijine ikone je nazvan "Hodigitria" - to je "tista, ki kaže pot". Ta je upodobitev resnice o Kristusu: Marija kaže svojega in Božjega Sina - Njega, ki JE pot. Otroka nosi na levi roki, z desnico pa kaže nanj - na Odrešenika, ki blagoslavlja. Drugi tip upodabljanja Marije pa je "Eleousa", to je "Mati ljubezniva". Marija drži v naročju otroka

in ga narahlo privija k sebi. Ta ikona poudarja Marijino materinstvo. Vladimirska ikona pomeni združitev obeh načinov upodabljanja.

"Ker je Bog hotel ustvariti živo podobo popolne lepote in očitno pokazati svojo ustvarjalno moč angelom in ljudem, je Marijo ustvaril zares vso lepo. V njej je združil vse lepote, ki jih je posejal po vesolnem stvarstvu in jo napravil za čudež vidnim in nevidnim bitjem; še več: Marija je utelešenje popolnosti, ki jih ima Bog, angeli in ljudje; nedosegljiva lepota, ki je okronala dvoje svetov. Združuje Zemljo z nebesi." (Sveti Gregorij Palamas, In Dormitionem).

Nobena druga ikona ne odraža tako dobro teh besed kakor prav ikona Vladimirske Matere Božje. Mirno lahko rečemo, da je po svoji pretanjeni popolnosti in izjemni slogovni čistosti eden najvišjih vrhov ikonografske umetnosti, in težko si predstavljamo, da ga bo kdo mogel preseči.

Vladimirska ikona je nekaj povsem drugega kot Raffselove Madone. Njena lepota je onstran običajnih pojmovanj in kanonov. Stkana je s transcendentnimi prijemi in predstavlja novo stvarjenje, ki je povsem božansko. Na Mari-

jinem obrazu se razodeva nebeško veličastje, obenem pa je ta njen obraz tako zelo pretresljivo človeški. V tem je nekaj čudežnega. Kdor jo je videl, zlasti kdor je videl original, ne bo mogel nikoli pozabiti Marijinega pogleda. Kakor pravi sveti Luka o Mariji, da je "vse te besede ohranila v svojem srcu", tako bo tudi tisti, ki je videl to njeno podobo, za vedno ohranil njen pogled v svojem srcu kot "dragocen biser", o katerem govori Evangelij.

Otrok v Marijinem naročju je na neki način zelo daleč od ganljive otroškosti, ki si jo predstavljamo, ko slišimo besedi "bambino Gesù". Ta otrok je namreč obenem tudi večna Beseda. Zato je oblečen v obleko, kakršno nosijo odrasli, tuniko in plašč, hymation. Le velikost njegove postave pove, da gre za otroka. Dostojanstven in častitljiv Jezusov obraz razodeva Božjo Modrost. Vsa njegova obleka je stkana iz zračnih zlatih niti; to je sonce, ki nikoli ne zaide, barva Božjega veličastva.

Središče kompozicije je v višini Marijinega srca in obenem v višini nesorazmerno okrepljenega otrokovega vratu, ki ga imenujejo "dah". Simbolizira dih Svetega Duha, ki počiva na Besedi.

Marija ima na svoji glavi maphóron (tančica, pokrivalo, Pokrov), ki ji pada daleč čez obleko. Obrobljena je z dragocenim našivom in okrašena s tremi zvezdami; ena je na čelu, drugi dve na ramenih; to so znamenja njenega vednega devištva.

Kompozicija je trikotnik vnešen v dolg pravokotnik - skrivnost Presvete Trojice, ki je zaposana v obstajanje sveta. Vrh trikotnika je prav na lahko premaknjen v desno, s čimer je ikonopisec pokazal določeno svobodo in prožnost. Marijina desna rama in črta otrokovega hrbta se prekrivata; s tem je umetnik na dovolj zahteven način ustvaril kontrast z levim ramenom, ki je dvignjeno le toliko, da ukinja vsako monotonijo v obrisih.

Marijin obraz je podolgovat, nos dolg, oster, usta tanka in ozka, pod arkadastimi obrvmi so velike in temne oči. Trepalnice so na lahko privzdignjene, vmes gube. Oči so negibne in zrejo v neskončnost. Celoten obraz dobiva zaradi tega žalosten, a dostojanstven obraz; kotički ust to žalost še bolj poudarjajo. Senca trepalnic dela zenici še bolj temni. Oči kot da so zatopljene v brezdanje globine, nedostopne za opazovalčev pogled. Otrokove oči pa so skoraj rožnate, tako da

se zdijo zelo odprte, usta polna in velika.

Marija drži otroka na desni roki, z levo se ga komaj dotika in s tem predvsem kaže nanj. Otrok se s svojim obrazom prav pri-srčno stiska k materinemu licu in s tem nežnim tolažečim vzgibom je vse povedano.

Pozornost, usmerjena k temu, kar se dogaja v materini duši, se zelo jasno odraža v osredinjenem pogledu njegovih oči. Spominja nas na neko drugo ikonografsko kompozicijo - upodobitev Jezusovega umiranja: " Ne joči zaradi mene, Mati ..."

Otrok se k svoji materi obrača s pomirjujočo in nežno kretnjo: ena roka pritiska na tančico, z drugo pa jo nežno objemlje okoli vratu. Na mater je legla senca trpljenja, ki čaka otroka. Njena glava, lahno nagnjena proti otroku, veličino Božje Matere napravlja ljubko. V njej vidimo podobo Cerkve, ki je nositeljica odrešenja. Čeprav tudi Cerkev sama še pričakuje popolnega odrešenja, takšna kot je pričuje o odrešenju in premišljuje o vstajenju, ki prihaja po križu.

Rubljev je to Bogorodičino ikono poznal. Kdo lahko prav spregovori o brezdanjih globinah Očetovega pogleda na njegovi ikoni Presvete Trojice. Presenečeni smo, ko v tej

Očetovi globini zaznamo isto intenzivnost in enako skrivnostno moč, kakor v neizrekljivem pogledu Theotókos iz Vladimira. Brezmejna ljubezen je na obeh ikonah izražena z istim lahnim nagibom glave. Očetova ljubezen je križana. Marijino dušo je prebodel meč. Ob ikoni Presvete Trojice začutimo skrivnost Božje Agape, ki presega svojo lastno presežnost. Marijina ikona Eleousa razodeva vzajemno nežnost, bližino navzočnosti, imanenco (zaobseženost) Boga v Kristusu.

Cerkveni očetje postavljajo začetek Cerkve v raj. Bog je tja prihajal ob večernem vetriču (1 Mz 3,8) in se pogovarjal s človekom. Bistvo Cerkve se nam tako odkriva kot zaveza Boga s človekom. Svoj vrhunec doseže v skrivnosti učlovečenja, popolni združitvi Božjega in človeškega v osebi Besede. Razen zelo redkih izjem (Oranta, Pokrov) ikone vedno upodabljajo Marijo z otrokom Jezusom. Vsaka ikona namreč na neki način govori o skrivnosti Učlovečenja ali o skrivnosti Cerkve, o najvišjem občestvu Božjega (otrok-Beseda) s človeškim (Mati).

Tako ta edinstvena umetnost z največjo resnostjo prikazuje nezaslišano vzajemno ljubezen: Božjo ljudomilost - človekoljubje,

ki je "zastonjska" Božja ljubezen do človeka, in kot odgovor, skoraj bi rekli, da gre tej naproti, vse človekovo hrepenenje po Bogu: "Ti si tisti, ki ga ljubi moja duša" (Sveti Gregorij iz Nise). Na ta način pridemo do "agape, ki korenini v srcu" (Sveti Janez Zlatousti). Večna Božja želja je postati človek, da bi človek postal Bog. Tako nam ikona ponuja v kontemplacijo skrivnost Boga samega.

Marijin obraz razodeva materinsko ljubezen. Njene velike oči, ki so uprte v neskončnost, so hkrati obrnjene navznoter. Naenkrat smo preneseni v "prostore njenega srca". Kakor je brezmejno nebo nad nami (njen Pokrov), je brezmejno njeno sočutje do vseh, ki jih zadeva trpljenje, to neizbežno dejstvo v človekovem življenju. Vzbuja ga križ, "ta edini odgovor Boga, ki sam neizrekljivo trpi ..."

Še je mogoče zaznati krike gorja brez števila duš, ki je bilo izječano pred to ikono skozi vso dolgo vrsto stoletij. Marijine oči še vedno materinsko spremljajo usodo vsakega človeka. Nič ne more zmotiti njenega pogleda, nič zadržati njenega zavzetega ma-

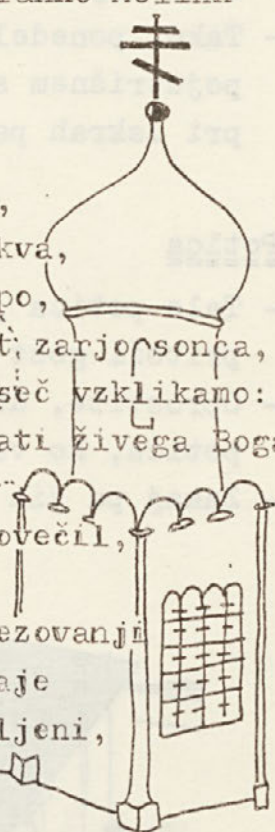
terinskega srca.

Izvirnik: Evdokimov,
L'art de l'icone
str. 247 - 251

Prevod:
prof. Branko Melink

Danes, o velika Vladařica,
sprejema slavno mesto Moskva,
povsem razsvetljeno in lepo,
tvoje udodelno podobo kot zarjopsona,
K njej se zatekamo in prose vzklikamo:
preudovita Kraljica in Mati živega Boga,
prosi za nas Kristusa
Boga, ki se je v tebi uloveil,
da bi ohranil v svobodi
pred vsemi sovraznimi zalezovanji
vsa kršanska mesta in kraje
in da bi, kot Veliki Usmiljeni,
rešil naše duše.

(Molitev ob prazniku vladimirske Bogorodice)

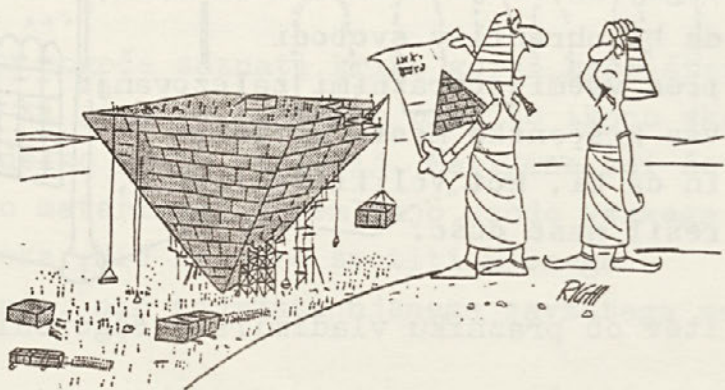
Uredništvo Isker

Maturant pride v ponedeljek zjutraj ves nataknen v razred in vpraša:

- Kaj je danes?
- Ponedeljek, mu odgovori sošolec.
- Tako, ponedeljek. Jutri je torek, pojutrišnjem sreda - pol tedna je mimo, pri Iskrah pa še vedno ni nič narejenega.

Potica

- Tale potica je popolnoma neužitna, se pritoži gost gostilničarju.
- Oprostite, dragi gospod, jaz sem pekel potice, ko vas še na svetu ni bilo!
- Zakaj pa jih potem šele zdaj prodajate?

ISKRE

glasilo SVŠ
Vipava, Gra-
brijanova 19

Uredniški odbor: Janez Cerar, Klavdio
Peterca in Tone Svetelj. Mentor: prof.
Branko Melink, vsi Vipava. April 1989.